

פיטר פן וטינקרטנק

פורסם ב- 13 בפברואר 2013

שני אמנים גדולים חברו כדי ליצור את ספר הילדים "טינקרטנק": נורית זרחי המשוררת, ודוד פולונסקי המאייר. טקסט הספר מתכתב בצורה מרתקת עם ספר קלאסי שתרגמתי, שגם ליצירתו חברו שני אמנים גדולים: ג'יימס בארי הסופר, וארתור רקהם המאייר.

"פיטר פן בגני קנסינגטון" הוא גלגולו הראשון בדפוס של מיתוס פיטר פן, אשר נולד בסיפורים שסיפר ג'יימס מת'יו בארי בעל פה לילדים שפגש בגני קנסינגטון בלונדון. מאוחר יותר כתב בארי את המחזה "פיטר פן", שעובד בהמשך לספר "פיטר וונדי", והיצירות המאוחרות יותר הן אלה שנתקבעו בתודעה הציבורית. הגירסה המוקדמת של פיטר פן קצת שונה מזאת המוכרת בציבור, ועל כן אחזור בקצרה על פרטי הסיפור (מי שרוצה לקרוא אותו במלואו יכול למצוא את התרגום העברי כנספח בסוף "פיטר פן – הספר המוער" שראה אור בהוצאת אריה ניר).

כל התינוקות היו פעם ציפורים. פיטר היה תינוק בן יומו, שעוד לא הספיק ללמוד שהוא כבר לא ציפור. אמא שלו השאירה את החלון בחדר הילדים פתוח, ועל כן בלילה הוא התעופף מהחלון וברח אל גני קנסינגטון. אבל כשהפציע אור הבוקר – אויה – נוכח פיטר פתאום שהוא כבר לא ציפור, ומיד איבד את יכולת התעופה. כעת לא יכול היה לחזור הביתה. פיטר ביקש את עצתו של זקן העורבים, סולומון קרע החכם, וזה בישר לו בעצב שהוא תקוע – לא ציפור ולא ילד, אלא חצי-חצי. כך נאלץ פיטר להסתגל לחיים בגני קנסינגטון, בין הציפורים והפיות. בהדרגה הוא נעשה חביב הפיות ומלכת הפיות אף הסכימה להגשים את משאלתו. פיטר התלבט והתעכב, ולבסוף ביקש את יכולת התעופה, כדי שיוכל לחזור אל חדר השינה שממנו ברח. אך אבוי, כשהגיע סוף כל סוף אל חלון חדר השינה שלו, החלון היה סגור בפניו, וילד אחר לקח את מקומו ושכב במיטתו.

זהו סיפורו הטראגי של פיטר פן, בקיצור נמרץ, ובגיוזם כל מיני הערות צד וסיפורי ביניים. טינקרבל הפיה כלל לא מוזכרת בסיפור זה, אבל נורית זרחי ודאי חשבה עליה כשהמציאה את השם של טינקרטנק: פיה שאינה ענוגה כצלצול פעמון, אלא כבדה ומגושמת כמכונת מלחמה.

והרי סיפורה של טינקרטנק, גם, בקיצור נמרץ: טינקרטנק היתה פיה שונה מכל הפיות. תנועותיה הכבדות והמסורבלות גרמו נזק רב בממלכת הפיות, עד שמלכת הפיות נתקפה חימה וגירשה אותה. כבודה, נחתה טינקרטנק בעולם בני האדם. שם עורבת חכמה לקחה אותה להתייעץ עם מומחה, פרופסור, שקבע שטינקרטנק אינה פיה כי אם ילדה. העורבת החכמה לקחה את טינקרטנק לסיור בעולם, לראות כמה שונים ומגוונים הם הילדים. בעקבות זאת הסכימה טינקרטנק להפוך לילדה, בכך שהלכה לבית ספר, לכיתה ג'. באיור של דוד פולונסקי אנחנו רואים, שבסוף יום הלימודים, כפי שהבטיחו לטינקרטנק העורבת והמומחה, ממתנים לה ביציאה מבית הספר אמא ואבא משל עצמה.

קווי הדמיון בין הסיפורים בולטים: חיפוש הזהות וחיפוש המקום של דמות צעירה, התלויה בלימבו בין עולמן האגדי של הפיות לעולמם האמיתי של הילדים וההורים, בעזרת הציפורים המתווכות ומקשרות. אבל הסיפורים הם תמונת ראי זה של זה. סיפורו של פיטר פן הוא סיפור גירוש מגן עדן. פיטר עוזב את מקומו הנכון, בין אם באשמתו ובין אם באשמת אמו שלא סגרה את החלון, והופך לנע-ונד, כזה שלעולם לא ימצא את מקומו שוב. בנסיונו לשוב הביתה הוא נתקל בבגידה האולטימטיבית של האם: היא לא חיכתה לילד שלה. הטרגדיה הזאת, חוסר היכולת לחזור אל הילדות ולחזור אל חיק האם, היא הטרגדיה שמלווה כחוט השני את כל כתביו של ג'יימס בארי.

אוי, פיטר, אנו שעשינו טעויות גדולות כאלה, כמה אחרת היינו נוהגים אילו ניתנה לנו הזדמנות שניה. אבל סולומון צדק: לרוב-רובנו אין הזדמנויות שניות. כשאנו מגיעים אל החלון, השעה היא שעת הנעילה. לשארית חיינו יחסמו סורגי הברזל את הפתח.

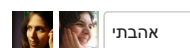
גם טינקרטנק מגורשת מגן העדן של הפיות, אבל בשבילה זה הרי כלל לא היה גן עדן. היא מעולם לא התאימה שם. כשמלכת הפיות מגרשת אותה אל העולם, היא עושה לה טובה, ומאפשרת לה למצוא קיום נורמלי. הפלא האמיתי הוא היווצרותם של הורים יש מאין – פלא שמתרחש אמנם רק באיור, אבל טוב שכך. שהרי אלמלא ידענו מה היה בסוף היום, היתה אי הוודאות לגבי גורלה של טינקרטנק בלתי נסבלת. אם לא היו מופיעים שם הורים, היה סיפורה

של טינקרטנק דומה יותר לטרגדיה של פיטר פן: לא כאן ולא שם, לא ילדה ולא פיה. ההורים הם הישועה, השייכות הבסיסית שמאפשרת לילדת החוץ להיות שלמה.

טינקרטנק, כתבה נורית זרחי, אייר דוד פולונסקי, הוצאת כתר 2012. [עוד על טינקרטנק ברשימתה המעולה של מרית בן ישראל](#).

"פיטר פן בגני קנסינגטון" כתב ג'יימס מת'יו בארי, אייר ארתור רקהם. בתוך [פיטר פן: הנוסח המוער](#), הוצאת אריה ניר, 2011.

Share this

2 בלוגרים סימנו לזה לייק.

קשור

שני המשכים לפיטר פן (התפרסם בהארץ ספרים)
ב-"התפרסם בהארץ ספרים"

קרטוגרפיה של מחוזות הדמיון
ב-"ארץ עויץ"

חדש לפסח: פיטר פן - הספר המוער
ב-"פיטר פן"

פוסט זה פורסם בקטגוריה [Uncategorized](#), [פיטר פן](#), עם התגים [ארתור רקהם](#), [דוד פולונסקי](#), [טינקרטנק](#), [נורית זרחי](#), [פיטר פן](#). אפשר להגיע ישירות לפוסט זה עם [קישור ישיר](#).

3 תגובות על פיטר פן וטינקרטנק

goolash הגיב:

13 בפברואר 2013 בשעה 11:15 am

נהדר! לא הכרתי את הגרסה הזאת של פיטר פן. תודה רבה.
מחשבה נוספת: ההורים הם הישועה, אבל בניגוד לאמא האידיאלית של בארי, שיודעת לעשות סדר בנפשות ילדיה, אמא של פיטר וגם של טינקרטנק הן גם אמהות קצת רחוקות, קצת זרות וקצת ריאליסטיות במובן שהן צריכות ללמוד להכיר את הילדים עם הזמן.

[להגיב](#)

michalkreidler הגיב:

13 בפברואר 2013 בשעה 8:41 pm

כתבת מקסים, לא היכרתי את הגרסה המוקדמת של פיטר פן ולכן ידעתי ששני הסיפורים קשורים עד כדי כך. חידשת לי, ועל כך אני מודה לך.

[להגיב](#)

[מרית בן ישראל](#) הגיב:

14 בפברואר 2013 בשעה 11:38 am

תודה כפולה. מלכתחילה היתה ל"טינקרטנק" איכות של חלום, ועכשיו זה נהיה עוד יותר ספציפי. זה חלום של ילדה (שבמציאות יש לה שם רגיל, כמו נועה או יעל), אחרי שקראו לה לפני השינה את הסיפור על פיטר פן...

[להגיב](#)

עוד דף אחד ודי

בלוג בוורדפרס.קום.